

L'abric vermell

Xavier Dueñas

Abans de llegir

Hi ha gestos que semblen petits, gairebé invisibles, tan quotidians que amb prou feines deixen petja en l'instant en què es produeixen. Donar un abric vell, obrir la mà en comptes de tancar-la, oferir consol sense nom ni promesa. Sovint els fem sense pensar-hi gaire, sense saber que, en aquell acte simple, estem semblant alguna cosa en la terra secreta del temps. Perquè hi ha accions que no s'acaben quan s'executen: continuen el seu camí en silenci, creuen estacions, canvien de forma i, un dia, tornen amb un rostre diferent.

Aquest relat va néixer d'una certesa: tot allò que donem des de la veritat torna. No sempre com ens l'imaginem. No sempre com l'esperem. Però torna. Com la llum a trenc d'alba. Com el cant del merla després de la tempesta. Com l'amor que vam oferir quan ningú el demanava.

De vegades, allò que vam donar sense donar-hi importància es converteix, amb el temps, en la corda que ens sosté. I aquest retorn, serè, sense estridències, dona sentit a moltes coses que abans semblaven disperses. Aquesta història, tot i senzilla, és una carta escrita amb gratitud cap a aquells moments que vam creure fugaços, però que, en silenci, havien arrelat a la nostra memòria.

.

L'abric vermell

Aquell hivern va arribar sense demanar permís, com arriben tots els que fan mal: sense enrenou, sense disculpes. El vent s'escolava per les escletxes de les finestres, i les branques nues dels arbres s'alçaven al cel amb una fragilitat que semblava súplica. Una tarda, mentre endreçava l'armari del passadís, les meves mans van topar amb l'abric vermell. Va ser un frec lleu, gairebé tímid, però suficient per aturar el ritme de la meva respiració. El vaig treure a poc a poc, amb aquella tendresa que es reserva per allò que fa molt de temps que dorm.

El folre encara conservava una aroma tènue: a fusta seca, a un perfum que ja no faig servir, a una part de la meva vida que es va tancar sense soroll ni cerimònia. Era càlid, bonic, de llana gruixuda i coll ample, amb aquells botons grans que semblaven voler quedar ancorats al present. Havia estat un regal, un d'aquells que arriben en un instant lluminós i que, per això mateix, feia anys que no utilitzava. No pas perquè no oferís abric, sinó perquè em tornava a portar a algú que ja no hi era, i amb ell, a la part de mi que se'n va anar amb la seva absència.

Aquella tarda vaig entendre que havia arribat el moment de deixar-lo marxar com un gest de gratitud. Perquè quan un objecte guarda tant d'amor, aferrar-s'hi és una altra forma d'empresonament. I jo ja havia escollit obrir.

El vaig embolicar en una bossa de paper, juntament amb un parell de bufandes i un jersei de llana. Vaig creuar el carrer sense pensar gaire. Caminava a poc a poc, sentint que cada rajola era una estació del dol. El centre d'acollida no quedava lluny: una parròquia antiga, amb olor de sopa calenta, de terra molla, d'humanitat cansada. A dins, uns voluntaris col·locaven el que rebien en prestatgeries improvisades. No feien preguntes. Els n'hi havia prou amb saber que algú necessitava allò que un altre ja no podia sostenir.

Vaig lliurar la bossa sense cerimònia, amb un gest que volia ser neutre, tot i que en el fons hi portava tota la meva història suspesa en el tacte d'aquell abric. Em girava per marxar quan la vaig veure. Una nena. No devia tenir més de dotze o tretze anys. La pell resseca, els llavis esquerdats pel fred, les galtes primes, amb l'expressió de qui porta l'hivern instal·lat a dins. Un voluntari li va oferir l'abric i ella el va agafar i el va estrènyer contra el pit com si retrobés una cosa que ja coneixia. Va guardar silenci. Jo també. I en aquell encreuament de mirades, el temps semblava suspendre's: els meus ulls plens de memòries, els seus desgastats per una vida que tot just començava.

L'abric vermell

Alguna cosa es va encendre entre nosaltres, una cosa que no sé anomenar, però que va quedar flotant, com una flama que no necessita cos per cremar.

Vaig tornar a casa amb les mans a les butxaques. El fred semblava menys punyent, o potser era jo, la que havia canviat. Sentia el buit de l'abric, com es nota l'absència d'una fotografia retirada del seu marc. Però també percebia una lleugeresa nova, com si alguna cosa dins meu s'hagués després per fi. Caminava sense pressa, sense necessitat d'arribar enlloc. Observava les finestres il·luminades, els portals tancats, els fanals tremolant amb la brisa. Pensava en aquella nena i en els hiverns que encara li quedaven. Pensava també en els meus, en allò que havia perdut, i en tot el que, sense saber-ho, encara oferia.

Vaig comprendre aleshores que no sempre sabem on va a parar allò que donem. Que els actes més veritables solen ser també els més invisibles. I que, per això, sovint es queden flotant, com una brasa encesa, fins que un dia —sense anunciar-se— tornen convertits en caliu.

EL RETORN

Em vaig despertar sense saber del cert on era, embolcallada en la boira densa que deixa l'anestèsia quan el cos encara no ha fet les paus amb el dolor. Tot al meu voltant era blanc: els llençols tibants, el sostre immòbil, la llum esmoreïda que es filtrava per una cortina grisenca. Un brunzit lleu vibrava en algun aparell proper, al costat del xiulet intermitent d'un monitor i d'una respiració fatigada que, al cap d'uns segons, vaig reconèixer com a meva. Sentia fred als peus i un buit encara més profund al centre del pit, com si alguna cosa s'hagués després dins meu sense trobar encara el camí de tornada.

Els detalls se m'escolaven com aigua entre els dits. Recordava vagament la caiguda, l'operació, la trucada d'auxili —potser feta per un veí—, però tot era borros, imprecís. El que sí que percebia amb absoluta nitidesa era aquella solitud aspre que s'instal·la als hospitals, la que es fa present quan no hi ha ningú a l'altra banda de la porta, quan cap veu coneguda no pregunta ni consola. Em vaig demanar si algú creuaria aquell llindar, si, a banda dels metges, quedava algú a qui li importés com em sentia. Vaig tancar els ulls, amb un tremolor que naixia molt endins, més a prop de l'ànima que del cos.

I aleshores, com a resposta a aquella pregunta muda, va entrar ella.

L'abric vermell

Era jove, prima, amb els cabells recollits en una trena fluixa que li queia per l'espatlla com un fil d'història. Duia el mateix uniforme que la resta, però la seva presència tenia un aire diferent, una serenor que no s'aprèn ni s'assaja. Es va apropar a poc a poc, sense envair, amb la intuïció de qui sap que un cos ferit necessita tant de silenci com d'atenció. Em va saludar amb un somriure càlid i va pronunciar el meu nom amb suavitat, no com qui repeteix el que llegeix, sinó com qui el rescata de l'oblit.

Em va prendre la temperatura, em va oferir un glop d'aigua, em va col·locar el coixí amb aquella delicadesa que neix de comprendre que, a certa edat, fins i tot el gest més lleu pot fer mal. L'observava en silenci, sentint que en aquell primer contacte ja havia rebut més consol que en totes les trucades que havien quedat sense resposta. En les seves mans hi havia una tendresa antiga, una forma de cura que semblava venir d'un altre temps. La sensació de proximitat era estranyament íntima, com si ella ja sabés alguna cosa de mi i les meves ferides li fossin conegudes.

No cercava explicacions. Havia après que, de vegades, la vida simplement ofereix la seva llum en els moments més inesperats.

Amb els dies, el seu rostre es va convertir en l'únic que esperava. Ja no consultava el rellotge ni pensava en visites que no arribarien. L'únic que sabia amb certesa era que ella tornaria. Sempre ho feia. A vegades portava una tassa de te, altres un mocador net, altres una paraula breu, d'aquelles que no pretenen consolar, però acompanyen. Parlava poc, i jo tampoc no necessitava parlar. En tenia prou amb la seva presència. Em fixava en com em cobria els peus, en com allisava la manta, en com apartava amb tendresa un floc de cabells del meu rostre. Hi havia en els seus gestos una familiaritat que em tocava sense explicacions.

Una tarda especialment grisa, amb la pluja colpejant els vidres, es va quedar uns minuts més. Es va asseure al meu costat i em va agafar la mà, amb una naturalitat que convertia aquell gest en una llar. Vaig tancar els ulls, i durant un instant, la por es va dissoldre. Vaig pensar, amb aquella lucidesa fràgil que porten els dies trencats, que aquella noia —encara que no ho pogués entendre del tot— m'estava retornant alguna cosa que jo havia ofert molt temps enrere. No recordava el què, ni el quan. Només sentia que aquella mirada seva ja havia viscut en un altre cos, en un altre temps. Com si en algun hivern llunyà, haguéssim compartit la mateixa necessitat de caliu.

LA REVELACIÓ

L'abric vermell

Era un d'aquells matins en què la llum entrava amb una inclinació diferent, més suau, més obliqua. L'hospital seguia igual: parets blanques, passes esmorteïdes per soles de goma, el brunzit constant de les màquines. Però aquell matí, alguna cosa havia canviat. Potser jo. Potser la manera com començava a acceptar que hi ha coses que ja no tornen, que el cos ha après nous llenguatges, que certs dolors s'assenten sense esvair-se, però també que hi ha presències que curen sense bisturí, sense paraula.

Ella va aparèixer com cada dia, sense anunciar-se, amb el rostre serè, el gest recollit i a les mans aquella cura intacta que no semblava esgotar-se. Canviava la bossa del sèrum quan ho va dir, sense mirar-me, amb una veu que semblava parlar més a un record que a mi:

—Quan era petita, algú em va donar un abric vermell. Tenia tant de fred que vaig pensar que em moriria. No recordo la seva cara, però no l'he oblidat mai.

Les paraules van caure dins l'habitació com una pedra llançada a un estany quiet. Per un instant, el món sencer es va aturar. Vaig notar com el pit se m'estrenyia, com el cor batejava amb una força diferent. No era por, però tampoc certesa absoluta. Era més aviat una intuïció fonda, una sospita que germinava com una flor sota terra humida: fràgil encara, però viva. La vaig mirar. Continuava concentrada en el goter, aparentment aliena al que acabava de dir. O potser no. Potser sabia exactament què deia en el mateix instant en què ho pronunciava, i per això va triar guardar silenci.

Em vaig veure a mi mateixa, molts anys enrere, en aquell centre d'acollida, amb l'abric vermell entre les mans, l'ànima tremolant pel que deixava anar. I la vaig veure a ella —petita, prima, amb la pell esquerdada per l'hivern— estrenyent aquella peça contra el seu cos com qui troba refugi a la vora de l'abisme. El record era tan viu que feia mal.

Vaig callar. No calia dir res. Hi ha moments en què l'ànima reconeix el que la vida li retorna, i el silenci es converteix en gratitud verdadera. La vaig contemplar amb una tendresa nova, com si el temps m'hagués tornat aquella nena sense nom que un dia vaig abrigar sense saber-ho. Vaig voler acariciar-li el rostre, dir-li que sí, que era jo, que jo també tremolava aquella tarda. Però no ho vaig fer. Em vaig limitar a somriure, deixant que el reconeixement fluís entre nosaltres com un fil invisible que no necessita ser anomenat.

Vaig recordar aleshores les paraules que em repetia en tornar a casa aquell dia: que potser mai no sabria qui rebria el meu gest, però que desitjava —amb tot el cor— que arribés just quan més es necessités. I allí era ella, retornant-m'ho. Com si el temps hagués girat amb tendresa per tancar-se en aquell instant exacte.

L'abric vermell

Abans de marxar, em va tapar amb la manta, em va acomodar el coll del pijama i em va fregar la mà amb un gest que no venia del protocol, ni del costum, ni del deure. Era un gest fet de memòria i de destí. Aleshores li vaig agafar la mà amb la poca força que em quedava i vaig xiuxiuejar:

—Gràcies, estimada... gràcies per cuidar-me tan bé.

Ella no va respondre. Va abaixar la mirada un moment i va assentir, amb els ulls brillants. Potser en aquell gest també hi havia la seva certesa.

Vaig quedar-me sola després, però no hi havia soledat. Sentia que alguna cosa es completava, com una pàgina que, després d'anys en blanc, finalment s'omple amb la frase esperada. Vaig comprendre que tot a la vida torna, sí, però no com un eco ni com a judici o recompensa. Torna com una llavor que brota en una altra terra, en un altre cos, en un altre temps. Torna com una carícia, com un abric, com aquella resposta callada de l'univers que ens recorda — sense avisar— que no estem soles. Que cada gest amorós ofert sense esperar retorn troba, tard o d'hora, el seu camí de tornada. A vegades, quan ja l'havíem oblidat. D'altres, just quan més el necessitàvem.

Drets d'autor

© 2025 Xavier Dueñas

Tots els drets reservats.

Aquest text es pot compartir i circular lliurement sempre que es mantingui íntegre, s'esmenti l'autor i no s'utilitzi amb finalitats comercials.

Per a usos editorials, educatius o d'adaptació, contacta amb l'autor a través de la seva pàgina web.

web: <https://xavierduenas.es>